

ДІАГНОСТИКА МОТИВАЦІЙНО-СМИСЛОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

М.М. Філоненко. Діагностика мотиваційно-смислових властивостей особистості майбутнього лікаря. Розглянуто проблему мотиваційно-смислового комплексу особистості студентів-медиків. Проведена експериментальна діагностика мотиваційно-смислового комплексу особистості студентів-медиків. Експериментально отримано висновок про те, що впровадження адаптивно-динамічного навчання (інтерактивних методів навчання, проблемно-дослідницьких) дозволяє не лише підвищити інтерес до вивчення предмета і підвищити поточну успішність, а закласти умови для подальшого розвитку особистісних властивостей особистості студента-медика, які є інтегральними у його професійному становленні, визначають його в професійній діяльності, орієнтують його в ній, закладають основи успішного професійного та особистісного розвитку вже на стадії оптації та адаптації до діяльності лікаря.

Ключові слова: особистісне становлення, мотивація, адаптивно-динамічне навчання, професійна діяльність лікаря, особистісний та професійний розвиток.

М.М. Філоненко. Диагностика мотивационно-смысловых свойств личности будущего врача. Рассмотрена проблема мотивационно-смыслового комплекса личности студентов-медиков. Проведена экспериментальная диагностика мотивационно-смыслового комплекса личности студентов-медиков. Экспериментально получено заключение о том, что внедрение адаптивно-динамического обучения (интерактивных методов обучения, проблемно-исследовательских) позволяет не только повысить интерес к изучению предмета и повысить текущую успеваемость, но и заложит условия для дальнейшего развития личностных свойств личности студента-медика, которые являются интегральными в его профессиональном становлении, определяют его в профессиональной деятельности, ориентируют его в ней, закладывают основы успешного профессионального и личностного развития уже на стадии оптации и адаптации к деятельности врача.

Ключевые слова: личностное становление, мотивация, адаптивно-динамическое обучение, профессиональная деятельность врача, личностное и профессиональное развитие.

Постановка проблеми. В процесі становлення майбутніх лікарів надзвичайного значення набуває їх особистісна готовність для здійснення ними професійної діяльності, в основі якої лежить мотиваційно-діяльнісний підхід, що визначає активність суб'єкта діяльності, тобто студента-медика. Формування позитивної мотивації до майбутньої професії лікаря не можливо без стійкої мотивації до навчально-пізнавальної діяльності,

яка пов'язана з цією професією. Незважаючи на наявність у сучасній науці значної кількості науково-педагогічних праць, присвячених проблемі формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів, це питання все ще залишається одним із актуальних питань у підготовці висококваліфікованих фахівців медицини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях вітчизняних і зарубіжних учених висвітлено різні сторони проблеми формування позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності у студентів, у яких: проведено аналіз мотивів вступу до вищого навчального закладу (С. В. Бобровицька, О. В. Гилюн, Г. А. Мухіна, А. Н. Мечніков, Ф. М. Рахматуліна та ін.); виявлено динаміку змін мотивів на різних курсах (С. В. Бобровицька, Н. В. Бордовська, Р. С. Вайсман, А. О. Реан, П. М. Якобсон та ін.); виділено умови, які сприяють формуванню у студентів позитивної мотивації до навчально-пізнавальної діяльності (Н. П. Волкова, А. І. Гебос, С. С. Занюк, В. Я. Кикоть, В. Є. Михайличенко, В. В. Полянська, О. Б. Тарнопольський, В. А. Якунін та ін.).

Мета статті розглянути проблему мотиваційний комплекс навчання студентів-медиків, визначивши психолого-педагогічні умови, що впливають на формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів та показати їх динаміку.

Виклад основного матеріалу. Джерелом активності навчальної діяльності є мотиви. Мотиви розділяють на дві групи [2, с.45-65]:

1. Пізнавальні мотиви, пов'язані зі змістом навчальної діяльності та процесом її виконання:

- широкі пізнавальні мотиви, які орієнтують на опанування нових знань. Вони розрізняються за рівнями. Ці рівні визначаються глибиною інтересу до знань, серед яких може бути інтерес до нових цікавих фактів, явищ, суттєвих властивостей, перших дедуктивних висновків або інтерес до закономірностей у навчальному матеріалі;

- навчально-пізнавальні мотиви, які полягають в орієнтації на засвоєння способів одержання знань: інтереси до прийомів самостійного набуття знань, способів регуляції навчальної роботи, раціональної організації своєї праці;

- мотиви самоосвіти, що полягають у спрямуванні на самостійне вдосконалення способів одержання знань.

2. Соціальні мотиви, пов'язані з різними соціальними взаємодіями з іншими людьми:

- широкі соціальні мотиви, що полягають у прагненні одержати знання, у розумінні необхідності навчатися, отримати професію;

- вузькі соціальні мотиви, що полягає у прагненні знайти певну позицію, місце у відносинах з оточуючими, заслужити авторитет, посісти місце лідера. Вони пов'язані з бажанням спілкуватися;

- мотиви соціальної співпраці, що полягає у бажанні спілкуватися і взаємодіяти з іншими людьми, усвідомлювати, аналізувати способи й форми співпраці та стосунків з іншими. Цей мотив є важливою основою самовиховання, самовдосконалення.

Навчальна діяльність повинна бути завжди вмотивована, тому завданням викладача вищого медичного навчального закладу виступає формування у студентів позитивних мотивів учіння на кожному навчальному занятті, вироблення у них потреби в опануванні професійних знань, умінь і навичок. Отож, з психолого-педагогічної позиції, формування позитивних мотивів називається мотивацією. При наявності професійної мотивації пізнавальна діяльність студента має розгорнутий, наполегливий характер. Тлумачення терміну "мотивація" у сучасній психології неоднозначне і використовується як визначення системи чинників, які детермінують поведінку і як характеристику процесу, який стимулює і підтримує поведінкову активність на певному рівні [2, с.13-121].

Як відомо, початковою ланкою і джерелом мотивації є потреба, як спонукач до діяльності людини. Дослідники (Б.Ананьєв, С.Архангельський, І.Бех, В.Максимов, К.Платонов, С.Рубінштейн, С.Максименко та ін.) потребу розглядають як фундаментальну якість особистості, яка визначає її спрямованість, ставлення до дійсності, роботи. Тому під мотивацією студента потрібно розуміти весь комплекс впливу на його поведінку.

Аналіз поглядів багатьох сучасних психологів – Л.І.Анциферової, М.Й.Боришевського, Є.І.Головахи, Д.О.Леонтьєва, С.Д.Максименка, С.Л.Рубінштейна, В.А.Роменця, Т.М.Титаренко, Н.В.Чепелевої – дає підстави виділити нові передумови для більш активного і глибокозмістовного розуміння мотивації учіння особистості. Теоретичний аналіз праць учених, які проводили дослідження мотивації (Л.Божович, Л.Виготський, Б.Додонов, С.Занюк, С.Рубінштейн та ін.) дозволив дійти висновку до розробки поняття "мотивація" у нашому дослідженні. Під мотивацією будемо розуміти процес формування позитивних мотивів учіння під впливом визначених нами психолого-педагогічних умов, що зумовить особистісному становленню майбутньому лікарі.

Навчальна мотивація характеризується різними мотивами. Так, за твердженням В.Роменця, мотив – це те, що належить самому суб'єкту, є його стійкою особистісною властивістю, яка збуджує його до здійснення окремих дій.

Ми ж будемо виходити з того, що мотив – це внутрішні імпульси особистості, завдяки яким здійснюється учбова діяльність. Правильно визначені мотиви навчання забезпечать подальший розвиток у професійно-пізнавальній сфері студента.

Нами уже зазначалося, що мотиви вибору професії значною мірою визначають мотиви учіння студента. Вони зумовлюють ставлення студента

до навчання його результати, впливають на організацію самостійної навчальної роботи, а тому й на оволодіння навичками самоосвіти.

Для визначення мотивів становлення майбутнього лікаря, скористаємося класифікацією запропоновану С.Занюком, який поклав у її основу такі ознаки: характер участі студента у діяльності; час діяльності; соціальну значущість [2, с.11], а також класифікацію мотивів за А.Марковою: 1) пізнавальні мотиви: – широкі пізнавальні мотиви, які орієнтують на оволодіння новими знаннями; -навчально-пізнавальні, що дозволяють вибір способів отримання знань, самоосвіти; 2) соціальні мотиви: – широкі соціальні; – вузькі або позиційні, які дозволяють вибрати певну позицію [5, с.41].

Серед широкої кількості мотивів, ми визначили ті, які могли б обумовити високий рівень психологічної готовності майбутнього лікаря.

У нашому дослідженні важливим є поняття "мотиваційна сфера", у зміст якого Л.Виготський включив афективну, вольову сфери особистості, переживання, задоволення [1].

У формуванні мотиваційної сфери учіння необхідно враховувати емоційне ставлення студента до процесу засвоєння знань. Емоції, відображаючи взаємозалежність між мотивами й можливостями успіху діяльності, що реалізує ці мотиви, не лише супроводжують процес діяльності, а й випереджають його, готуючи тим самим студента до діяльності.

За даними дослідників [3,4,6], які вивчали проблему професійного вибору, існують такі мотиви вибору професії лікаря:

- бажання лікувати людей;
- бажання полегшити страждання важкохворих людей;
- піклуватися про здоров'я своїх близьких;
- матеріальна зацікавленість;
- доступність медикаментів;
- престижність професії;
- сімейні традиції;
- поради родичів і знайомих;
- продовження навчання після коледжу;
- прагнення укріпити свій соціальний статус;
- бажання відкрити нові способи лікування чи нові ліки;
- бажання самоствердитися та впливати на інших людей;
- інші мотиви.

Становлення студента, як майбутнього лікаря, відбувається у процесі навчання у вищому медичному навчальному закладі при свідомому виборі професії, прийняття її як життєвого завдання. Однак, за глибоким переконанням, не усі студенти здійснили свідомий вибір професії.

Саме тому, вивчення проблеми вибору спеціальності, задоволеності обраною професією, прагненням до успіху, мотивацією на успіх професій-

ної діяльності є необхідною умовою нашого наукового дослідження. Метою проведення даного дослідження є встановлення залежності механізмів особистісного становлення майбутнього лікаря від мотивів вступу до вищого навчального закладу.

Мотиви вибору професії значною мірою визначають мотиви учіння студента. Вони зумовлюють ставлення студента до навчання його результатів, впливають на організацію самостійної навчальної роботи, а тому й на оволодіння навичками самоосвіти.

Дані дослідження дають можливість пояснити успішність студентів, незадоволеність обраною професією і неуспішністю психологічної готовності до майбутньої діяльності лікаря.

Результати дослідження доводять твердження Е.Зеер та та Е.Симанюк [3] про те, що криза професійного вибору припадає на перший та останній рік навчання у вищому медичному навчальному закладі. Психологи Л.Божович, А.Дмитрієв, А.Леонтьєв, Лісовський В.Г. та ін. доводять, що без достатньої позитивної мотивації неможливо досягти високого рівня розвитку особистісного становлення під час навчання у вищому навчальному закладі.

Водночас, від того, які саме мотиви переважають у виборі професії, залежать розвиток мотивації до ефективного виконання майбутнього діяльності. Альтруїстичні спрямування у студентів обумовлюють подальшу матеріально незацікавлену результативну взаємодію із пацієнтом; при переважанні матеріально-соціальних стимулів у майбутнього лікаря ще не сформована внутрішня мотивація до процесу якісного лікування; відсутня емпатія – можливе невдоволення вибором професії, а в подальшому і вибором професії.

Крім задоволеності обраною професією для лікаря необхідно постійно прагнути до самовдосконалення, саморозвитку, дізнаватися про нові методи та засоби лікування хворих. Діагностували цей показник можна за допомогою методики визначення рівня суб'єктивного контролю Дж.Роттера.

У дослідженні мотиваційного комплексу навчання у студентів 1, 3 і 6 курсів та при оцінці показників у динаміці виявлено зменшення кількості студентів з оптимальним мотиваційним комплексом і збільшення числа студентів з найменш ефективним. Є негативна динаміка і за рівнем мотивації професійного навчання: відбувається значне збільшення числа студентів, які мають низький і середній рівні мотивації, і зменшення числа студентів з нормальним рівнем мотивації. В той же час відсоток студентів з високим рівнем навчальної мотивації залишається постійним, але невисоким: на 1 курсі 12,5 %, на 3 курсі 15,62 %, на 6 курсі 12,5 % ($p < 0,05$). Дослідження дозволили зробити висновок про те, що до старших курсів у студентів знижується рівень мотивації до навчання, оскільки багато хто не пов'язує свою майбутню роботу з професією лікаря. Експеримен-

тально було отримано висновок про те, що запровадження адаптивно-динамічного навчання у ВМНЗ, з використанням інтерактивних методів навчання, проблемного навчання дозволяє підвищити не лише інтерес до вивчення предмета і поточну успішність, але забезпечувати утворення нових особистісних психологічних структур в процесі професіоналізації особистості студента-медика. В даному контексті досліджувалася поточна успішність студентів з визначенням коефіцієнта навчальних досягнень і коефіцієнта довгострокової засвоюваності знань у 135 студентів 2 курсу, з числа яких 37 навчалися за адаптивно-динамічним навчанням (основна група) і 98 з використанням традиційного (пасивного) методу (група порівняння).

Визначення довгостроковості знань здійснювалося шляхом тестування через шість місяців після проведення залікового підсумкового заняття. При порівнянні поточної успішності виявилось, що середнє значення коефіцієнта навчальних досягнень в основній групі склало 0,88, в групі порівняння 0,77, при цьому в основній групі значення коефіцієнта навчальних досягнень більш 0,80 мали 86 %, в групі порівняння лише 53 % студентів ($p < 0,05$). Прийнято вважати, що при значенні коефіцієнта навчальних досягнень 0,80 і більше у студента виникають навички самонавчання. Коефіцієнт довгострокової засвоюваності і відсоток студентів, впоралися з тестуванням, в основній групі дослідження виявилися також вище, ніж в групі порівняння.

Наступним кроком було вивчення рівня суб'єктивного контролю студентів, тобто простежити, чим пояснюють свій успіх та неуспіх у навчанні студенти. Виявилось, що у сфері неуспіху студенти 2, 3 і 4 курсів покладають відповідальність на інших, вказавши екстернальний тип суб'єктивного контролю у 80 %, 75 % і 42,9 %. Результати свідчать про недостатню особистісну зрілість студентів і вказують на необхідність рефлексивного типу їх навчання. Дані дають нам підстави замислитися над вдосконаленням навчального процесу і припускають впровадження адаптивно-динамічного навчання (інтерактивних, проблемно-дослідницьких методів і рефлексивного підходу в навчанні).

Однією з найважливіших професійних компетенцій лікаря є комунікативні вміння. В межах лікарської діяльності емпатія розглядається як інтегральна стійка особистісна властивість, що є одним з провідних професійних якостей, що роблять вирішальний вплив на соціально-перцептивну та комунікативну сфери в системі "лікар-хворий". Вираження цієї якості може маркувати присутність соціальної компетенції. Інша, не менш важлива, але вже особистісна компетенція може бути оцінена через здатність лікаря до саморегуляції. У відсутності даної компетенції у лікаря може розвинути синдром емоційного вигорання.

Ми запланували експериментальне вимірювання вищезазначених компетенцій. У дослідженні емпатії у студентів отримані наступні результати. Переважаючими виявилися інтуїтивний і раціональний канали емпатії. Раціональний канал свідчить про неупередженість виявлення сутності пацієнта, його стану, проблем та поведінки.

Інтуїтивний канал емпатії підтверджує здатність студента діяти в умовах дефіциту вихідної інформації про пацієнтів, спираючись лише на досвід, що зберігається в підсвідомості. В той же час, невиразність емоційного каналу емпатії підтверджує тенденцію лікарів до когнітивної, дієвої емпатії, коли в умовах лікувально-діагностичного процесу необхідно не емоційне "занурення", а надання реальної допомоги пацієнту .

Під комунікативною компетентністю майбутнього лікаря розуміємо інтегративну якість особистості (сукупність когнітивних, емоційних, поведінкових особливостей), які опосередковують лікарську професійну діяльність, спрямовану на встановлення, підтримання та розвиток ефективних контактів з пацієнтами та іншими учасниками лікувально-профілактичного процесу .

При цьому виділяють три рівні: базовий (ціннісний), операційний (технічний: володіння навичками комунікації та саморегуляції), змістовний (переклад лікарських завдань в комунікативні). За результатами дослідження виявилось, що значущих відмінностей у вираженості емпатійних тенденцій у студентів різних факультетів і курсів не виявляється, тобто рівень комунікативної компетентності майбутніх лікарів не відрізняється на базовому рівні, який включає соціальні якості: установки, цінності, мотиви спілкування.

Виходячи з отриманих експериментальних даних ми розробили цілісний адаптивно-динамічний процес учіння студентів-медиків, мета якого – розвиток психологічних особистісних структур під час здійснення професійного навчання, який буде враховувати і забезпечувати потенційні можливості формування всіх компонентів їх професійної компетентності. Запропоноване експериментальне навчання студентів-медиків, яке передбачає активне втручання у процес підготовки майбутніх фахівців та перевірку впливу педагогічного супроводу дидактичними засобами і засобами навчальних тренінгів. Розроблене адаптивно-динамічне навчання полягало у створенні методичної системи навчання та відповідних психолого-педагогічних умов, що дозволили управляти учінням студентів, а саме створено модель методичної системи, яка забезпечую особистісне становлення майбутнього лікаря. Модель адаптивно-динамічного навчання студента вищого медичного навчального закладу, розроблялася нами з урахуванням системного і концептуальних підходів до особистісного становлення майбутнього лікаря. Дана модель є складним утворенням, що

включає два блоки взаємопов'язаних багатофункціональних компонентів: 1) блок компонент професійної компетентності; 2) блок організаційно-педагогічних умов забезпечення формування професійної компетентності. Запровадили навчальні дисципліни: "Науково-дослідницька діяльність студентів", "Психологія спілкування", "Педагогіка вищої медичної освіти", тренінги "Розвиток комунікативних навичок у майбутніх лікарів" і "Психолого-педагогічний супровід розвитку майбутніх лікарів у системі компетентнісного підходу до навчання", змістовий і дидактичний компонент яких забезпечує розвиток психологічних особистісних структур студентів-медиків.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок з цього напрямку. Розглянувши проблему мотиваційно-сміслових властивостей особистості студентів-медиків, дійшли до висновку, що існує негативна динаміка за рівнем мотивації професійного навчання: відбувається значне збільшення числа студентів, які мають низький і середній рівні мотивації, зменшення числа студентів з нормальним рівнем мотивації. Дослідження дозволили зробити висновок про те, що до старших курсів у студентів знижується рівень мотивації до навчання, оскільки багато хто не пов'язують свою майбутню роботу з оволодінням професією лікаря. Експериментально було отримано висновок про те, що впровадження адаптивно-динамічного навчання (інтерактивних методів навчання, проблемно-дослідницьких) дозволяє не лише підвищити інтерес до вивчення предмета і підвищити поточну успішність, а закласти умови для подальшого розвитку особистісних властивостей особистості студента-медика, які є інтегральними у його професійному становленні, визначають його діяльність, орієнтують його в професійній діяльності, закладаючи основи успішного професійного та особистісного розвитку вже на стадії оптації та адаптації до діяльності лікаря. Реалізацією такого підходу є побудова цілісного педагогічного процесу, з врахуванням: мети, змісту, методів, психолого-педагогічних технологій, і здійснюватися при викладанні навчальних дисциплін, розробки завдань для фундаментальних (клінічних) дисциплін на лекціях, практичних заняттях, самостійного вивчення студентами навчального матеріалу.

Список використаних джерел

1. Выготский Л.С. Развитие психических функций. – М., 1960. – С.62-65.
2. Занюк С. С. Психологія мотивації : навч. посіб. / С. С. Занюк. – К. : Либідь, 2002. – 304 с.
3. Зеер Э.Ф. Кризисы профессионального становления личности / Э.Ф.Зеер, Э.Э.Сыманюк //Психологический журнал. – Т.18. – №6. – С.35-44

4. Лимар Л.В. Аналіз дослідження сформованості готовності до безконфліктної взаємодії з пацієнтами студентів-медиків /Л.В.Лимар //Вісник Чернігівського нац. пед.ун-ту ім.Т.Г.Шевченка. Серія Психологічні науки. – 2010. – Вип.82. Том 1. – С.366-371.

5. Маркова А.К. Формирование мотивации учения в школьном возрасте. -М.: Просвещение, 1983

6. Черняк Н.О.Формування мотивації студентів до навчання у ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2618/1/Черняк.pdf>

Spisok vikoristanih dzherel

1. Vygotskij L.S. Razvitie psichicheskikh funkcij. -М., 1960.

2. Zanjuk S. S. Psichologija motivacii : navch. posib. / S. S. Zanjuk. – К. : Libid', 2002. – 304 s.

3. Zeer Je.F. Krizisy professional'nogo stanovlennja lichnosti /Je.F.Zeer, Je.Je.Symanjuk //Psichologicheskij zhurnal. -Т.18. -№6. -S.35-44

4. Limar L.V. Analiz doslidzhennja sformovanosti gotovnosti do bezkonfliktnoi vzaemodii z pacientami studentiv-medikov /L.V.Limar //Visnik Chernigovs'kogo nac. ped.un-tu im.T.G.Shevchenka. Serija Psichologichni nauki. – 2010. -Vip.82. Том 1. -S.366-371.

5. Markova A.K. Formirovanie motivacii uchenija v shkol'nom vozraste. -М.: Prosveshhenie, 1983

6. Chernjak N.O. Formuvannja motivacii studentiv do navchannja u VNZ [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu:<http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2618/1/Chernjak.pdf>

M.M. Filonenko. Diagnosis motivational and semantic properties of future doctor. The problem motivational- semantic complex medical students. Experimental diagnostics motivational-semantic complex medical students. The purpose of this study was to establish mechanisms depending on personal development of future medical reasons admission to higher education. Experimentally obtained conclusion that the introduction of dynamic adaptive-learning (interactive teaching methods, problem- research) can not only increase the interest in the study of the subject and to increase the current progress and lay down conditions for the further development of the personality characteristics of medical students that are integrated in his professional development, defining it as a professional activity, orient it in there, laying the groundwork for successful professional and personal development at the time of an adaptation of a doctor. Implementation of this approach is to build a holistic pedagogical process, taking into account: goals, content, methods, psychological and pedagogical techniques and implemented in teaching courses, basic development tasks for the (clinical) subjects in lectures, workshops, self-study of teaching material. As a result of experiments introduced subjects: "Scientific Research Students", "Psychology of

communication", "Pedagogy of Higher Medical Education" training "Development of communication skills in future physicians" and "psychopedagogical support of future doctors in the system competency approach to learning", contents and didactic component which provides psychological development of personality structures of medical students. We investigated the motivational area of personality level of subjective control and one of the most important professional competencies doctor – empathy.

Key words: *personal development, motivation, adaptive-dynamic studies, professional activities of doctor, personal and professional development.*

Отримано: 19.01.2015 р.

UDC 159.946.4

R.S. Fesenko

SEMANTIC ANALYSIS OF MEMORIZING AND UNDERSTANDING OF THE TEXT WITH TECHNICAL CONTENT

R.S. Fesenko. Semantic analysis of memorizing and understanding of the text with technical content. This article is about investigation of the effect of changing the goals of reading on communicative structure of meaning of the text with technical content, influence of the semiotic level and knowledge of the technical terms on the results of the text memorizing.

Key words: *understanding, the structure of meaning, proposition, syntax, memorizing, text*

Р.С. Фесенко. Змістовний аналіз запам'ятовування та розуміння тексту з технічним змістом. У статті досліджується вплив зміни цілі читання на комунікативно-цільову структуру смислу тексту з технічним змістом при його відтворенні адресатом, вплив семіотичного рівня підготовки та знання спеціальних термінів на результати запам'ятовування тексту.

Ключові слова: *розуміння, структура смислу, предикація, синтаксема, мнемична діяльність, текст*

Р. С. Фесенко. Содержательный анализ запоминания и понимание текста с техническим содержанием. В статье исследуется влияние изменения цели чтения на коммуникативно-целевую структуру смысла текста с техническим содержанием при его воспроизведении адресатом, влияние семиотического уровня подготовки и знания специальных терминов на результаты запоминания текста.

Ключевые слова: *понимание, структура смысла, предикация, синтаксема, мнемическая деятельность, текст*

Formulation of the problem. In terms of theory of activity, the memory is a mnemonic activity that is a functional system of mnemonic abilities (FSMA) [13, p.32] and has the general structure in accordance with general architecture of the psychological system of activity [14, p.106].